

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Pianomuziek
Sergei Rachmaninov

Rachmaninov (1873-1943) is ongetwijfeld een van de monstres sacrés van de pianomuziek. Je kunt er donder op zeggen dat geen enkele concertpianist die naam waardig in een boogje om zijn tweede of derde pianoconcert heen loopt, zulke magische aantrekkingskracht gaat uit van zijn laatromantische werken. Maar goede pianisten slagen er wel in buiten de tentakels van de grootsprakerigheid te blijven. En dat is echt moeilijk, want zo veel vertolkingen van Rachmaninov's werken gaan ten onder aan drammerigheid en allesverzengende pathetiek.

Precies daarom is deze opname van Rachmaninovs *Preludes* door de Schot Steven Osborne een ware verademing én een echte hommage aan de grote componist, die zelf een virtuoos klavierspel bezat. Rachmaninov gold bij leven als een van de beste vertolkers van de pianomuziek uit de negentiende eeuw. Van zijn uitvoeringen van

Chopins werk bestaan zelfs opnamen. Hij heeft de reputatie klassiek, maar technisch moeilijk werk te hebben gecomponeerd. Osborne slaagt erin om de luisteraar een prachtige reis te laten maken door alle vierentwintig stukken zonder dat je je ook maar een moment gaat vervelen. Nochtans zijn deze preludes geen kleine hapjes. Hoe kort ze ook mogen zijn, steeds vragen ze het beste van de uitvoerder: scherpte, helderheid van frasering, oog voor het detail. Osborne biedt het allemaal, als het ware op een zilveren schaalte.

In essentie is een prelude niets anders dan een 'proevertje' waarin de componist één enkele muzikale gedachte wil verkennen. Voor de uitvoerder komt het er dus op aan dat hij of zij die gedachte meteen vat en heel precies tot uitdrukking brengt. Want er is er geen tijd voor slordigheid: een prelude is noodzakelijk zo kort als een gedicht. Osborne weet wat Rachmaninov wil vertellen. Hij leidt ons zonder dralen binnen in de wereld van Rachmaninovs piano, die veeleer poëtisch blijkt na te zinderen dan dat het gaat om macht en geweld. Kortom, dit is een uitvoering die uitblinkt door intelligentie en finesse. (JC)

Sergei Rachmaninov, *24 Preludes*, door Steven Osborne (piano), Hyperion (distributie Laval), CDA67700, 18,60 euro.

CD KLASSIEK

Moderne koormuziek
Gabriel Jackson

Van de Britse koordirigent Stephen Layton werden in dit blad al meerdere opnamen besproken. Samen met zijn fantastische koor Polyphony, gesticht in 1986, bracht Layton al de eerste uitvoeringen van werk van grootheden zoals Arvo Pärt. Steeds viel ons de klassieke zuiverheid op, in combinatie met de prachtige religieuze teksten. En ook deze keer is het prijs. Layton brengt immers onwezenlijk mooie, moderne kerkmuziek van Gabriel Jackson, geboren in 1962. Deze vertelt van zichzelf onder meer: „Ik tracht contemplatieve muziek te schrijven die fris is en helder van lijn, tekstuur en struc-

tuur.”

Jackson voelt zich uitdrukkelijk verwant met de middeleeuwse kunstenaars en bovenal met de muziek van de Tudorperiode. Geen wonder, want in zijn jeugd was hij enkele jaren koorknaap in Canterbury Cathedral. Tegelijk is hij een modern kunstenaar die graag de dialoog aangaat met de meesters van nu. Hij schreef muziek bij een tentoonstelling in Tate Modern.

Het blijft me steeds verbazen dat er nog steeds mensen in ons land menen dat de tijd van de godsdienst voorbij is, terwijl er elders net een hele lichte jonge kunstenaars muziek schrijft die ongeheel interessant is en een ongeheel groot belangstelling voor het religieuze vertoont. Zeker over het Kanaal is dat het geval met topcomponisten als Rutter, Tavener, MacMillan, Hough en nu deze Gabriel Jackson. Kortom, deze magnifieke productie is warm aanbevolen. (JC)

Gabriel Jackson, *Not No Faceless Angel. Choral Music*, door het koor Polyphony onder leiding van Stephen Layton, Hyperion (distributie Laval), CDA67708, 18,60 euro.

BOEK NON-FICTIE

Waargebeurd verhaal
Nia Wyn

In de zomer van 1998 verandert het leven van de auteur danig. De zwangerschap van Joe verloopt vlekkeloos. „Mijn moeder zegt dat het leven zoals we het kennen nooit meer hetzelfde zal

zijn.” Met deze woorden begint Nia het boek over de eerste zeven jaren van haar zoon Joe.

Enkele ogenblikken na de geboorte verandert alles. Joe blijkt met een zeldzaam hersenletsel door het leven te moeten. Wat hij allemaal niet zal kunnen, volgt al vlug uit de mond van de artsen en verpleegkundigen. Nia Wyn aanvaardt wel het hersenletsel, maar niet het lot van haar kind. Ontelbare therapieën, ziekenhuisbezoeken en andere 'genezers' duiken in hun leven op. Zij blijft geloven in de wilskracht van haar zoon en houdt vol, niettegenstaande artsen haar levenshouding bestempelen als de ontkenningfase.

Dag na dag, week in week uit, moedigt zij Joeski – zo noemt ze haar zoon nu – aan toch te proberen. En het werkt. De eerste glimlach zou nooit komen, noch een woord, noch een stap. Toch lacht Joe, praat met haar en leert met

hulpmiddelen stappen. In 1998 kon zij enkel hopen op een godswonder. Stap voor stap schrijft de moeder de kleine wonderen neer die zij in haar zoon zag. Aangrijpend, om stil van te worden.

Op zijn zevende kan Joe zowaar naar een reguliere school, want zijn intellect is meer dan normaal en zijn vaardigheden maken dat hij kan leven tussen gewone kinderen, als deze al bestaan. Wordt misschien nog vervolgd. (TH)

Nia Wyn, *Als een zeldzame vlinder. Het aangrijpende, waargebeurde verhaal van een moeder over haar zontje met hersenletsel*, The house of books, Antwerpen, 2009, 176 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 443 2385 6.

BOEK SPIRITUALITEIT

Worden wat God is
André Zegveld

Voor Zegveld, die lange tijd als benedictijn leefde en thans deken is in het Nederlandse aartsbisdom Utrecht, is pastoraat boven alles mistagogie, het inleiden in het mysterie van het geloof. Eigenlijk is het zelfs niets anders. Een christen weet immers dat hij onaf is, als hij in zijn eentje door het leven zou gaan. De pastor probeert mensen het laatste geheim te laten zien: God, het geheim van iedere mens. Maar wat willen mensen zeggen met 'God'?

André Zegveld schrijft een boek voor pastores, maar bedoelt natuurlijk alle geëngageerde gelovigen. In een tijd van inkrimping en reorganisatie in de Kerk moet de vraag waarom het eigen-

lijk gaat, centraal staan. Het boek is het resultaat van veel gesprekken en retraites. Zo moet je het ook lezen. Het is geen handleiding om mystagogie te gaan bedrijven in parochie of op het pastorale werkveld, maar veeleer een verdiepende retraite die je kan helpen het geheim dat leeft in jezelf beter te verstaan. (EDS)

André Zegveld, *Worden wat God is. Mensen op het spoor van God brengen*, Lannoo, Tielt, 2009, 188 blz., 16,95 euro, ISBN 978 90 209 8269 5.

BOEK GESCHIEDENIS

Memoires
Edward Kennedy

Na de voortijdige dood van zijn twee broers – beiden werden vermoord – nam Edward Kennedy de rol op zich van patriarch van de Kennedyclan, de beroemdste en beruchtste politieke familie van de Verenigde Staten. Ook bij ons groeide de familie uit tot een icoon, omdat broer JFK ('Jack') de eerste en tot heden enige katholieke president van de Verenigde Staten was. Indien Edward ('Ted') niet was geplaagd geweest door problemen in de privésfeer en allerlei schandalen, was hij ongetwijfeld net als zijn broer in het Witte Huis gekomen. Maar Ted, vorig jaar augustus overleden, was toch bijna vijftig jaar lang senator en

daarmee een van de machtigste Democratische politici in de VS. Teds uitdrukkelijke steun betekende in het voorjaar 2008 de doorbraak voor Barack Obama in de strijd om de nominatie van presidentskandidaat voor de Democraten. Kennedy was betrokken bij zowat alle grote ontwikkelingen in de Amerikaanse politiek en ook sterk gericht op het buitenland.

Met de dood voor ogen schreef Ted Kennedy zijn memoires neer. De laatste bladzijden dateren van enkele weken vóór zijn overlijden. Hij beschrijft zijn politieke carrière, maar ook het familieleven van de Kennedy's. Zo leren we dat het clangevoel in de familie heel sterk is en persoonlijke politieke beslissingen steeds vooraf in de familiekring worden besproken. Memoires zijn natuurlijk subjectief. Opmerkelijk is wel dat Ted Kennedy de geruchtmakende schandalen waarbij zijn naam viel, niet uit de weg gaat. Het meest beruchte was het autoongeval in de buurt van Cappaquiddick waarbij een medewerker omkwam, waarna het gerucht ging dat Kennedy haar had aan de verdrinkingsdood had overgelaten.

Het boek vraagt wel wat kennis van de recente Amerikaanse politieke geschiedenis en het ingewikkelde kiessysteem. Over het geloof van deze Kennedy komen

we slechts sporadisch wat te weten. In een van de laatste hoofdstukken heeft hij het erover. Voor al de worsteling met al het leed (moorden, ongevallen, schandalen...) dat de clan overkwam, noopt de schrijver tot overpeinzingen. Zijn katholieke geloof lijkt bij uitstek een familiaal gegeven te zijn, al gaat Ted in zijn laatste levensjaren opnieuw meer praktiseren. „Ik heb mijn leven lang geruzied met God, maar uiteindelijk hebben we het goedgemaakt”, citeert hij een schrijver. Wellicht terecht. (EDS)

Ted Kennedy, *Het verhaal van mijn leven*, Balans, Amsterdam, 2009, 420 blz., 25 euro, ISBN 978 94 600 3207 3.